

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Candidatus Abbreviatus Jurisprudentiae Sacrae, Hoc Est,
Juris Canonici, Secundum Gregorii Papae IX. Libros V.
Decretalium Explanati Summa, Seu Compendium**

Pichler, Vitus

Augustae Vindel., 1733

Titulus VII. De Institutionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63440](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63440)

unum vel plures Coadjutores temporales assumere potest: vel, si ille sit impos mentis, Capitulum vel duæ ipsius partes. *c. un. cit.* Pars 2. ex *c. 3. & ult. h. t.* & Trid. *f. 21. c. 6. de ref.*

Dico 3. Officium & potestas Coadjutoris est eadem, quæ Coadjuti. per *c. 5. h. t.* cum aliqua tamen limitatione, vel in litteris Coadjutoria expressa, vel in Jure &c. Sic non potest alienare res immobiles Ecclesiæ. *c. un. cit.* conferre beneficia Ecclesiastica sine consensu Coadjuti &c. per *c. ult. de Off. Vicar. in 6.* conficere negotia ardua. per *c. 81. de R. J. in 6.* Tenetur insuper rationes administrationis suæ reddere Coadjuto, vel, si hic mente non valeat, Capitulo, vel Successori Coadjuti. *c. un. cit.*

Dico 4. Coadjutor sustentandus est ex proventibus Ecclesiæ, cujus Prælato datus est, si sufficientiant ad moderatam utriusque sustentationem. *c. 3. h. t. & c. un. cit.* Si redditus pro utroque non sufficientiant, ex illis debet ali Coadjutus, quia retinet titulum & possessionem Prælaturæ vel Beneficii. per *c. 1. & 5. h. t.* Coadjutori autem providendum ex residuo, siquod detur, & aliunde addidamentum, v. g. ex collato alio beneficio, aut pensione, eidem procurandum &c. Trid. *f. 21. c. 4. & 6. de ref.*

TITULUS VII.

De Institutionibus.

SUMMARIUM.

1. *Quid & quotuplex sit Institutio.*

Tit 4

2. 3.

2. 3. *A quibus fieri possit, vel debeat.*4. *Quid juris conferat.*

Institutio latè sumpta ac in genere dicitur quamcunque Beneficii concessionem Canonicam, & tituli collativam, qua confertur jus in re & proprietatis in beneficio etiam absque traditione vel possessionis consecutione, modò consensus & acceptatio instituti accedat. *c. 17. de Prab. in 6. c. ult. de concess. prab. in 6.* strictè autem & specificè accepta *Institutio collativa juris est concessio Beneficii à Superiore Ecclesiastico facta ad præsentationem Patroni*; & quia hæc præsentatio tribuit jus ad rem, est concessio *necessaria*, ac proinde differt à collatione *libera* Beneficii, quæ fit ad arbitrium collatoris, & sine ullo jure per præsentationem alicui competente, de qua ad *tit. V. egimus §. 2.* Porro alia Institutio vocatur *authorizabilis*, quæ nihil est aliud quàm commissio Cura animarum, aliòque nomine *Approbatio* dicitur. Alia autem nuncupatur *realis* vel *corporalis*, seu investitura, aut installatio, quæ est actualis inductio in possessionem.

2. Dico 1. Potestas instituendi præsentatos de jure communi pertinet ad Episcopum Diœcesis primariò. *c. 3. h. t. c. 21. de Jur. patr.* Dein ejus loco ad Vicarium Generalem. *c. 3. cit.* per verba *qui hoc de jure possunt*, etiam sine speciali mandato. Demum Sede Episcopali vacante ad Capitulum Cathedrale. *c. 1. h. t. in 6.* vel potiùs ad Vicarium Capituli. Ex jure tamen speciali, præscriptionis, aut consuetudinis aliquando spectat, ad inferiores quoque Prælatos, vel Collegia. *Institutio.*

tionem *authorizabilem* tribuunt quidem iidem, cum per concessionem Beneficii Curati, si specialiter non conferatur prævio examine concedi censetur Approbatio seu Cura animarum. Trid. s. 23. c. 15. de ref. Putant quidem aliqui, hanc potestatem posteriorem non posse per præscriptionem vel consuetudinem acquiri, nisi simul beneficium desinat esse Curatum, vel manere sub jurisdictione Episcopi. per Trid. s. 7. c. 13. de ref. & s. 25. c. 11. de Regular. ubi derogatur omnibus consuetudinibus etiam immemorialibus. Accedit praxis Episcoporum, qui ad curam Parochiarum nullos admittunt sine prævia sua approbatione. Sed melius sustinetur contrarium ex generalibus principiis de præscriptione & consuetudine. Ad Trid. respondetur, quod loquatur de consuetudinibus Tridentinum antegressis, præsertim cum profus idem dicat de *privilegiis*; quis autem ex Adversariis neget, privilegio Pontificis deinceps dandò posse obtineri ab inferioribus Prælati institutionem *authorizabilem*. Si Episcopi nullos admittant sine prævia sua approbatione, id inde proveniet, quia non sufficienter probatur consuetudo vel præscriptio. Institutio *corporalis ac investitura* de Jure Scripto pertinet quidem regulariter ad Archidiaconum. c. 7. de Offic. Archidiacon. vi consuetudinis tamen hodie multis in locis etiam hanc Episcopi tribuunt per Commissarios, Decanos rurales, vel alios. Fit variis modis pro diversitate locorum, & beneficiorum, v. g. Abbates & alii Prælati investiuntur per inductionem in Ecclesiam & collocationem in Sede Abbatiali, Canonici per Assignationem stali seu sedis in

Choro & Capitulo, Parochi & alii Beneficiati per impositionem bireti factam à Vicario Generali post editam Professionem Fidei; aut in loco beneficii per inductionem in Ecclesiam, osculum altaris, contactum vel refectionem januæ, per novi Parochi promulgationem in Ecclesia coram populo &c.

3 Quæres, an etiam Laici possint facere Institutionem aliquam? R. 1. Collativam juris, & auctorizabilem, non possunt, quia hæc requirunt jurisdictionem spiritualem. R. 2. Investituram in ordine ad administrationem in spiritualibus proprio nomine etiam dare prohibentur, possunt tamen ex commissione Episcopi, si præcessit investitura verbalis, unà cum traditione bireti &c. actualem introductionem in locum beneficii unà cum traditione clavium & jurium facere; quia hæc executio consistit in mero facto: in temporalibus autem, ubi quoad ista solet fieri specialis investitura, etiam absque commissione Episcopi Parochum novum v. g. possunt inducere in domum Parochialem, ibidem tradere claves, & rationum libros, ac redditus assignare.

4 Dico 2. Quamvis per Institutionem juris collativam acquiratur jus in re & in beneficio. per *c. 17. & 40. §. fin. de præb. in 6.* taliter tamen instituto non licet propria auctoritate possessionem beneficii apprehendere. per *c. 7. de off. Archidiacon.* nisi accedat consensus Superioris corporalem possessionem tradere valentis. Si tamen propria auctoritate occuparet, probabilius non amitteret ipso Jure proprietatem beneficii, quia hæc tam gravis pœna non satis probatur. Amitteret tamen, si

per

per violentiam caperet possessionem. *c. 18. §. in-
super de prab. in 6. & arg. l. 7. C. Unde vi. Objic.*
Præsentatus ad beneficium, si illud occupet abs-
que institutione, hoc ipso privatur omni jure per
præsentationem acquisito. *arg. c. 5. de Elect. in 6.*
& ibi DD. ergo etiam institutus in beneficio, il-
lud occupet ante investituram, hoc ipso privatur
omni jure per Institutionem acquisito. *R. trans.*
antec. quod à multis non malè negatur, quia *cit.*
c. 5. loquitur de electo: ergo tanquam odiosum
non debet extendi ad præsentatum: *neg. conf. &*
parit. quia electus & præsentatus per acceptatio-
nem solum obtinent jus ad rem, institutus verò
jus in re: difficilius autem amittitur jus in re,
quàm jus ad rem.

TITULUS VIII.

De Concessione Præbendæ & Ec-
clesiæ non vacantis.

SUMMARIUM.

1. Quid sit libera collatio: quibus modis vacare pos-
sit Beneficium vel Ecclesia.
2. Quomodo conferri possit vacans de Jure tantum.
3. 4. 5. Beneficii nondum vacantis tam concessio
quàm promissio est irrita.
6. Debet conferri intra certum tempus.
7. Quo elapso ad quem devolvatur collatio.

UT beneficium ritè concedatur vel per liberam
collationem, vel prævia præsentatione per
instituti-